

Speech Wouter Bos

PvdA één jaar in het kabinet

Amsterdam, 13 februari 2008

Beste mensen,

Sociaal democraten staan er niet om bekend dat ze goed zijn in feestjes vieren. Er is immers altijd wel iets te klagen over hoe de wereld nog lang niet genoeg verbeterd is. Of, zoals ik het Staf Depla ooit hoorde zeggen: als je drie PvdAers bij elkaar hebt moet je al een milieuvergunning aanvragen vanwege de zuurgraad!

Vanavond is dat gelukkig heel anders.

Vanavond voel ik me thuis in een partij die nooit tevreden is als er nog steeds ergens onrecht te bespeuren valt. En gelijk hebben we.

Een partij die haar leiding en vertegenwoordigers steunt én kritisch volgt. En gelijk hebben we.

Een partij ook die vanaf haar oprichting nooit is weggelopen voor het dragen van verantwoordelijkheid. Een partij die weet dat je dan niet alleen trots kunt wijzen op wat je bereikt hebt maar ook voor je compromissen moet staan. Een partij die weet hoe het voelt om af en toe even op je tanden te moeten bijten bij teleurstellingen.

Mijn politiek ontwaken vond plaats toen Joop den Uyl de Partij van de Arbeid leidde, in de jaren '70. Van hem zijn me vele uitspraken bijgebleven maar zeker ook dat hij zei dat hij behoorde tot het 'zondig ras der reformisten'.

Ach, Calvinisten onder mekaar, dan blijft zoiets hangen.

Maar het is wel waar het wat mij betreft in de sociaaldemocratie om gaat en waar wij ons ook in onderscheiden van andere progressieve partijen. Wij realiseren ons hoe wervend en inspirerend het grote idee en het grote ideaal kunnen zijn. Kijk maar naaObama.

Maar dat is geen kabinetsbeleid natuurlijk...

Wat wij willen is de wereld voor onze kinderen beter achterlaten dan we haar aantreffen. Wat wij wéten is dat er naast dat betoverende ideaal van een wereld vol vrije mensen, de modderige werkelijkheid staat van het van dag op dag bevechten van kleine stapjes vooruit.

Op een avond als vanavond mis ik Jacques Tichelaar. Met hem heb ik in Beetsterzwaag en op allerlei andere duistere plekken een jaar geleden geknokt en gevochten om een coalitie-akkoord op te stellen waar de PvdA mee voor de dag kon komen. Jacques is rustig thuis aan het herstellen van zijn hartoperatie, hij maakt het goed en hij laat jullie groeten. En hij weet zich net als ik gesteund door het feit dat Mariëtte Hamer zijn taken op een voortreffelijke wijze waarneemt.

Toen Jacques en ik een jaar geleden 'ja' zeiden tegen deelname in dit kabinet op basis van dit coalitie-akkoord, hadden we het gevoel dat we bezig waren met een afweging die eigenlijk de kern van onze partij en onze traditie raakte. We hadden vooral ook het gevoel dat het niet genoeg was om er op te wijzen hoe erg het zou zijn als we niet mee zouden doen. Hoe het land er uit zou zien onder een kabinet Balkenende-Verdonk-Rutte-Wilders.

Veel fantasie heb je daar overigens niet voor nodig. Er zou geen generaal pardon zijn gekomen, het ontslagrecht zou wel zijn aangetast en de islam zou overal de schuld van krijgen.

Allemaal heel erg maar niet genoeg om te motiveren waarom je zelf wél mee wil doen. Dan is zo'n negatieve argumentatie over hoe erg, hoe onverantwoord het zou zijn als je niet mee zou doen echt niet genoeg. Om geloofwaardig te zijn moet je juist overtuigend aan kunnen tonen wat je zélf kunt toevoegen, wat je zélf kunt bijdragen.

Een jaar geleden deed ik dat op ons congres door aandacht te vragen voor de gewone zorgen van gewone mensen. Over wat globalisering met hun baan doet. Wat ze moeten vinden van Europa als ze vooral te grote groepen Polen en Bulgaren op te kleine kamertjes in hun wijk zien neerstrijken. Wat ze moeten denken van de islam als terroristen zich op diezelfde islam beroepen. Of het onderwijs voor hun kinderen en de zorg voor hun ouders eigenlijk wel goed genoeg is en blijft. En waarom zoveel goede bedoelingen steeds maar weer vastlopen in bureaucratie en regelzucht.

Het zijn eigenlijk variaties op een oud sociaal democratisch thema. Hoe je mensen weer greep geeft op hun eigen toekomst. Hoe je ze houvast biedt in een wereld vol veranderingen. Hoe je ze sterk en weerbaar maakt zodat ze de wereld, de toekomst, elkaar, weer aan kunnen.

Dat is en blijft de kern van onze geloofwaardigheid. Dat wij door deelname aan dit kabinet kunnen laten zien dat de samenleving er niet beter van wordt als mensen aan de kant blijven staan. Dat we iedereen nodig hebben en samen sterker staan. Dat een samenleving die gespleten en verdeeld raakt tot veel minder in staat is dan een samenleving waarin mensen wat met elkaar hebben. Dat je mensen enthousiast kunt maken over de toekomst, over vooruitgang, over modernisering, zolang je ze tegelijkertijd houvast geeft, zolang je de lusten en de lasten eerlijk deelt, en vooral: zolang je ze de zekerheid geeft dat ze er niet alleen voor staan.

Mensen dat vertrouwen in de toekomst en in elkaar geven, de verdeeldheid ontstijgen, de krachten bundelen, dat blijft toch waar het ons sociaaldemocraten altijd om te doen is geweest. En we weten ook dat we het kunnen, yes, we can!
Maar deze uitspraak is natuurlijk geen kabinetsbeleid....

Vanavond heeft u hier allemaal mensen aan het woord gehoord die op hun manier al een jaar lang aan de slag zijn om van deze opdracht wat te maken, om te laten zien dat het wat uitmaakt voor Nederland dat de Partij van de Arbeid weer in het kabinet zit. Nebahat met het generaal pardon, Ronald met het lerarenbeleid, Ahmed met de armoedebestrijding, Jacqueline met duurzaamheid, Bert met Afrika, Ella met de wijken en ga zo maar door. PvdA mensen, met PvdA onderwerpen uit het PvdA verkiezingsprogramma.

Ik ben trots op deze mensen, ik ben trots op wat ze doen, ik ben trots op mijn partij. Omdat we niet alleen maar praten over een betere wereld maar bereid zijn er dag na dag voor te

ploeteren. Omdat we de luwte van het pluche van de oppositie hebben durven te verlaten voor de gure winden van verantwoordelijkheid nemen en verantwoording afleggen.

In het eerste jaar van dit kabinet hebben we veel van ons verkiezingsprogramma kunnen realiseren. Daar mag op een avond als vanavond best bij stilgestaan worden. En dat voelt goed! Zouden we vaker moeten doen....!

Ik geef toe, op een avond als vanavond, als ik een zaal vol sociaaldemocraten zie die gekomen zijn om een feestje te vieren, om te laten zien dat ze de partijleiding steunen, dat ze vinden dat hun ministers en staatssecretarissen goed werk doen, moet ik me natuurlijk wel even in mijn arm knijpen. Is dit echt waar? Gebeurt dit echt?

En geloof me, er zijn wel eens momenten dat ik mezelf een partij toewens die altijd dit soort feestjes viert, die louter volgt, rustig en gedwee. Die ons toejuicht en het allemaal fantastisch vindt wat we doen.

Nou ja, zo een partij zullen we nooit worden en dat is maar goed ook. Af en toe een beetje trots en tevredenheid mag best.

Maar niet te vaak. Niet te vaak.

Want al boeken we resultaten, we zijn er nog lang niet.

Nog steeds beginnen te veel kinderen met een achterstand aan de basisschool. Nog steeds hapert de integratie van nieuwe Nederlanders. Nog steeds is er armoede en zijn er voedselbanken. Nog steeds staan er veel te veel mensen aan de kant. Nog steeds zijn er schrijnende situaties in de zorg. Nog steeds worden er schandalige beloningen uitbetaald aan de top van het bedrijfsleven die in geen verhouding staan tot de geleverde prestatie, of liever gezegd: de niet geleverde prestatie. Nog steeds wordt er onvoldoende geïnoveerd. Nog steeds verdwijnen er jongeren in de WAJONG om er de rest van hun leven nooit meer uit te komen. Nog steeds zijn we te afhankelijk van fossiele brandstoffen. Nog steeds moordt de Taliban in Afghanistan. Nog steeds dreigt Kenia te worden verscheurd door etnische twisten. Nog steeds zijn we lang niet in de buurt van die vrije samenleving vol vrije mensen, die rechtvaardige wereld, het solidaire samenleven.

Zolang dat niet het geval is, wil ik niet dat u tevreden bent.

Zolang we daar nog aan moeten werken, wil ik dat u ons op koers houdt.

Dus vanavond zijn we trots op wat we gedaan hebben.

Maar morgen gaan we gewoon weer aan het werk.

Zoals dat het zondig ras der reformisten betaamt.

Dank u wel.